

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

ZPRÁVA Z PRŮZKUMU POTŘEBNOSTI SEKUNDÁRNÍ DROGOVÉ PREVENCE NA KLATOVSKU

Zpracovatel:

Centrum pro komunitní práci západní Čechy

Americká 29

301 38 Plzeň

Centrum
pro komunitní práci
západní Čechy

Plzeň 2022

Obsah

1. ÚVOD – KONTEXT A CÍLE REALIZOVANÉHO ŠETŘENÍ.....	2
2. POPIS REALIZOVANÉHO ŠETŘENÍ	3
3. VÝSTUPY Z ŠETŘENÍ	3

1. Úvod – kontext a cíle realizovaného šetření

Potřeba realizace průzkumu vzešla z jednání pracovních skupin komunitního plánování rozvoje sociálních služeb na Klatovsku, potažmo z předchozí etapy komunitního plánování, kde bylo toto téma také řešeno. Z jednání pracovních skupin vznikla potřeba blíže prozkoumat a zmapovat potřebnost zajištění služeb sekundární drogové prevence pro obyvatele Klatovska. V rámci tohoto regionu již působí adiktologické služby formou terénních programů, v Klatovech působí organizace Spolek Ulice Plzeň a v Nýrsku organizace Point 14. Tento typ služeb je ale v kontaktu pouze se specifickou cílovou skupinou, která je dosažitelná v rámci terénní práce například ve veřejném prostoru, organizace ale nemohou poskytovat služby například klientům v domácnostech, což vyplývá ze samotné podstaty terénních programů. Ambulantní služby pro osoby se závislostmi, kde může být nabízeno například testování na přítomnost drog v krvi, poradenství a další úkony, na Klatovsku zcela chybí a potenciální klienti musí využívat služby například v Plzni, kam je pro ně komplikované či zcela nemožné dojíždět. Testování na přítomnost drog v krvi je sice v Klatovech dostupné, ale je zpoplatněno.

Šetření potřeb sekundární drogové prevence na Klatovsku proběhlo během listopadu 2021 a ledna 2022 v rámci projektu „Rozvoj komunitního plánování sociálních služeb na Klatovsku“, který probíhá v SO ORP Klatovy od června 2020 do května 2022. Plánování sociálních služeb realizuje Centrum pro komunitní práci západní Čechy za partnerské spolupráce města Klatovy a jeho cílem je naplánovat rozvoj sociálních a souvisejících služeb pro klatovský region tak, aby odpovídaly potřebám místních občanů. V této souvislosti jsou v průběhu procesu plánování sociálních služeb realizována šetření zaměřená na potřeby jednotlivých skupin občanů nacházejících se v sociálně nepříznivých situacích či těmito situacemi ohroženými.

Cílem průzkumu bylo získat představu o tom, jaká služba je v rámci Klatovského regionu potřebná, pro jaké cílové skupiny a zhruba v jakém počtu by mohla být potenciálně využívána, či jinak řešeno v jakém časovém rozsahu by měla být dostupná. Cílem předkládané zprávy je prezentovat výstupy z realizovaného průzkumu, které budou pro realizátory a partnery KPSS dalším podkladem pro definování opatření plánu rozvoje služeb na Klatovsku.

2. Popis realizovaného šetření

Osoby závislé na návykových látkách tvoří velice specifickou skupinu, která je formou běžných metod sběru dat (dotazníkové šetření atp.) v podstatě nedosažitelná. Hlavním cílem tedy bylo získat informace o potenciálních klientech adiktologické poradny od organizací, které jsou s touto cílovou skupinou v kontaktu. V první řadě byly sbírány kvalifikované odhady počtů osob, které se potýkají se závislostí, od jednotlivých organizací a poskytovatelů sociálních služeb, kteří působí v Klatovském regionu, ale nejsou primárně zaměřeni na oblast závislostí (OSPOD, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, azylový dům, probační a mediační služba apod.). Zároveň bylo cílem získat počty klientů, kteří se obrací na adiktologické služby mimo region Klatovska, tj. v Plzni a Domažlicích (potažmo Horšovském Týně). V neposlední řadě byla sbírána data od adiktologických služeb, které v regionu Klatovska již působí, ale jak bylo uvedeno výše, v rámci terénních programů jsou v kontaktu s odlišnou cílovou skupinou.

V rámci průzkumu bylo také naplánováno realizovat polostrukturované rozhovory s klienty, kteří se potýkají se závislostí, ale vzhledem k tomu, že se jedná o velice intimní téma, nepodařilo se ani ve spolupráci například s OSPOD získat žádného respondenta a od sběru dat touto formou bylo upuštěno. Sběru těchto dat nepomohla ani epidemiologická situace spojená s Covid-19.

Poslední částí průzkumu po sběru všech dostupných dat představovalo setkání všech organizací a služeb, které na Klatovsku působí a byly osloveny v rámci sběru dat. Cílem pracovní skupiny bylo v rámci diskuze nad sebranými údaji naformulovat potřebnost služby, její přibližnou podobu, cílovou skupinu, rozsah působení apod.

3. Výstupy z šetření

V rámci sběru dat byly v první řadě osloveny adiktologické služby, které jsou k dispozici mimo region Klatovska a nabízí služby potenciálně chybějící v Klatovech. Z toho vyplývá, že pokud se na ně obrací klienti z Klatovska, lze předpokládat, že by tyto služby využili i na Klatovsku. Tabulka 1 shrnuje počty těchto kontaktů za rok 2020 a 2021. Obecně z tabulky vyplývá, že se v případě služeb mimo region Klatovska jedná spíše o jednotky kontaktů, ale odhad počtu těchto klientů narazil na dva problémy – anonymitu klientů a fakt, že ne všichni klienti, kteří tyto služby chtějí využít, mohou dojet tak velkou vzdáleností, tím pádem se na služby nemusí vůbec obracet v rámci těchto dat zůstávají skrytí.

Tabulka 1. přehled klientů z Klatovska v rámci adiktologických služeb mimo tento region

Organizace	Sociální služba	2020	2021
CPPT	Poradna 21 - nelátkové závislosti ¹	2	1

¹ Místo bydliště je evidováno jen u dlouhodobě spolupracujících, např. u telefonické jednorázové konzultace často není informace o tom, odkud klienti volají.

	Kontaktní centrum ²	cca 5 + 5 telefonický kontakt	cca 5 + 5 telefonický kontakt
Centrum Jana	Odborné sociální poradenství	1	0
Point 14	Kontaktní centrum	Nelze určit	Nelze určit

Zdroj: šetření u poskytovatelů sociálních služeb

Dále jsme zjišťovaly odhady počtu klientů, kteří se potýkají se závislostí v rámci služeb, které nejsou na adiktologickou oblast zaměřené. Přehled jednotlivých služeb k roku 2021 je uveden níže. Největší podíl potenciálních klientů tvoří rodiny s dětmi v rámci OSPOD, klienti s duševním onemocněním organizace Ledovec a klienti probační a mediační služby. U ostatních organizací není odhad možný, nebo se jedná o jednotky klientů. Některými z těchto organizací je ale potřeba adiktologických služeb vnímána, drogy mohou být u některých klientů/rodin problém, ale služba se k nim nedostane. Co se týče vývoje počtu těchto klientů, je částečně vnímán nárůst závislosti na technologiích, zároveň je ale situace vnímaná jako velmi proměnlivá.

- *Domus – centrum pro rodinu* podezření u 1 rodiny
- *Azylový dům Oblastní charity Klatovy* podezření u 2 klientů
- *OSVZ MěÚ Klatovy* 0
- *OSPOD MěÚ Klatovy* zhruba 31 rodin
- *Člověk v tísni* odhad počtu není možný
- *NZDM Oblastní charity Klatovy* odhad počtu není možný
- *Ledovec z.s.* zhruba 25 – 30 klientů
- *Probační a mediační služba Klatovy* v celém okresu Klatovy celkem 200 spisů, zhruba 1/3 souvisí s drogovou činností

V neposlední řadě byly zjišťovány počty klientů terénních programů organizací Point 14 a Spolek Ulice Plzeň. V roce 2021 měl terénní program Point 14 celkem 33 kontaktů s 5 klienty a bylo vyměněno 190 kusů injekčního materiálu. Spolek Ulice Plzeň měl za stejné období celkem 28 klientů. Ani u jedné služby nebyl odmítnutý klient z kapacitních důvodů. Tyto služby byl také dotazovány na počet potenciálních klientů, kteří by mohli využívat služby sekundární drogové prevence, ale ani jedna z organizací není schopná tento odhad učinit z důvodů, které jsou nastíněné v úvodu zprávy.

Na základě diskuzí v pracovní skupině byly naformulovány tyto závěry:

- místní služby sekundární prevence zajišťující zejména poradenství a testování na přítomnost návykových látek v krvi, jsou v regionu zapotřebí
- cílová skupina je široká, jedná se o rodiny s dětmi, klienty probační a mediační služby, osoby s duševním onemocněním a další

² Kolik je nízkoprahových klientů není dohromady možné spočítat, protože často není známi, odkud jsou. Pravděpodobně se bude ale jednat spíše o jednotky klientů, nestává se, že by za službou dojížděli z tak velké vzdálenosti. Často se stává, že dojíždí například jeden člověk a vymění materiál větší skupině lidí.

- potřebná služba by mohla být poskytována v rámci kontaktního centra, které ale musí splňovat hygienické zázemí a další náležitosti, a je určeno primárně pro osoby bez domova
- zároveň může být poskytována v rámci terénního programu
- v rámci služby je nezbytné mít možnost uzavírat trojstranné dohody mezi adiktologickou službou, klientem a OSPOD
- služba by měla fungovat minimálně dva dny v týdnu, zpočátku např. dvě odpoledne v týdnu
- pro službu je třeba najít prostory, jejichž konkrétní podoba bude ovlivněna zvoleným druhem služby

Dále je potřeba na průzkum a pracovní skupinu navázat jednáním s organizací Point 14 a Spolek Ulice Plzeň o možnostech zajištění služby z jejich strany dle jejich možností. Následně by se mělo uskutečnit jednání s krajským Úřadem Plzeňského kraje ohledně zařazení služby do základní sítě.